

EEN WRANG FEEST

Marjolein Bax

EEN WRANG FEEST

Hoe velen de bevrijding
niet overleefden

Uitgeverij Balans

Copyright © 2020 Marjolein Bax/Uitgeverij Balans, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp Nico Richter

Omslagbeeld foto van onrust rond de Dam, mogelijk het zgn. Damincident,
op 7 mei 1945, gemaakt door G.H. Krüger.

Kaart UvA-kaartemakers, gebaseerd op kaart van het NIMH

Foto auteur © Tessa Posthuma de Boer

Typografie en zetwerk Aard Bakker

Druk Wilco

ISBN 978 94 638 2083 7

NUR 680

www.uitgeverijbalans.nl

 facebook.com/uitgeverijbalans

 twitter.com/balansboeken

 instagram.com/uitgeverijbalans

 uitgeverijbalans.nl/nieuwsbrief

INHOUD

Woord vooraf door Ad van Liempt	7
Inleiding	11
Kaart met gebied dat tot 4 mei 1945 bezet was	17
1. Het einde van de oorlog	
<i>Een rommelige aanloop naar de naderende bevrijding</i>	19
2. Wel of niet bevrijd?	
<i>De avond en nacht van 4 mei 1945</i>	63
3. Vuurgevechten tijdens de wapenstilstand	
<i>Zaterdag 5 mei 1945</i>	79

4. ‘Verschillende kleine incidenten’	
<i>Zondag 6 mei 1945</i>	123
5 ‘Eindelijk de schoften naar de strot vliegen’	
<i>Maandag 7 mei 1945</i>	145
6. Wie is ‘fout’?	
<i>Dinsdag 8 mei 1945</i>	179
7. De nasleep	
<i>9 mei 1945 en daarna</i>	193
Epiloog	215
Overzicht van de incidenten	221
De avond en nacht van 4 mei 1945	222
Zaterdag 5 mei 1945	225
Zondag 6 mei 1945	239
Maandag 7 mei 1945	245
Dinsdag 8 mei 1945	260
Dankwoord	263
Verantwoording	267
Illustratieverantwoording	285
Noten	287

4.

‘VERSCHILLENDE KLEINE INCIDENTEN’

Zondag 6 mei 1945

Op 6 mei vond in Laren rond het middaguur een bespreking plaats tussen de Duitse chef-staf luitenant-generaal Reichelt en Koot. Het was de tweede bijeenkomst – op 4 mei ontmoetten ze elkaar ook al. Net als toen waren de commandant van het Strijdend Gedeelte Borghouts en majoor Kok erbij en deze keer sloot de commandant van de Bewakingstroepen Six ook aan. De mannen bespraken de afspraken omtrent de bewaking en overname van de gebouwen die toen nog in handen waren van de Duitse Wehrmacht. Aan het eind van de bespreking vroeg Reichelt aan de delegatie van de BS of er nog andere wensen waren. Zij vroegen om een aantal auto’s met benzine, om te controleren of de Duitsers hun afspraken nakwamen. Zo konden de BS’ers onder meer in de gaten houden of de Duitsers de springladingen in dijken en bruggen verwijderden.¹

De afspraken werden later voorgelegd aan generaal Foulkes. Maar Foulkes stond, net zoals de meeste andere geallieerde bevelhebbers, wantrouwend tegenover de ongeregelde formaties. Hij gaf de BS'ers dan ook geen bevoegdheden tegenover de officieren van de Wehrmacht en wilde ze geen algemene controletaak toebedelen. De BS mocht wel langs de Grebbelinie een afsluitingscordon vormen om te zorgen dat onder meer SD'ers niet oostwaarts konden vluchten. Ook gaf hij aan dat hij de BS beter wilde bewapenen, maar met de waarschuwing dat hij alle wapens direct zou laten innemen als er ergens onregelmatigheden plaatsvonden.²

De uiteindelijke ondertekening van het overgavedocument van het Duitse legercommando in Nederland vond in de middag van 6 mei plaats, in de aula van de Landbouwschool in Wageningen. Daar werd ook een aantal afspraken gemaakt voor de dagen die zouden volgen. De bijeenkomst was een stuk kleiner dan de dag daarvoor, en de pers was niet aanwezig. Foulkes, Kitching en prins Bernhard waren er, samen met een tolk. Ook aan Duitse zijde was een tolk aanwezig voor Blaskowitz en Reichelt.³

Blaskowitz was deze keer klaar om te ondertekenen. De bijeenkomst duurde nog geen halfuur. Prins Bernhard hoorde tijdens de ontmoeting over een aantal van de incidenten, zo schreef hij kort na de bevrijding in zijn (ongedateerde) memorandum:

Verschillende kleine incidenten hadden plaats gevonden, hetgeen werd besproken tussen de betrokken partijen en er werd overeengekomen, dat ze ter plaatse bijgelegd zouden worden tussen Generaal Reichelt en Generaal-Majoor Koot. Bovendien werd overeengekomen, dat het bijna onmogelijk was om te beslissen, wie deze inci-

denten begonnen was, en hoe minder er over gesproken werd, hoe beter (het aantal slachtoffers was gering en aan beide zijden ongeveer even groot).⁴

Het is niet duidelijk over hoeveel informatie prins Bernhard beschikte en of hij exact wist hoeveel slachtoffers er waren gevallen op het moment dat hij over een ‘gering’ aantal spreekt.

Nadat Blaskowitz zijn handtekening had gezet, hield burgemeester De Monchy in Den Haag eindelijk zijn bevrijdingstoespraak vanaf het bordes van het stadhuis – een dag eerder had hij nog gewaarschuwd dat de capitulatie niet was ondertekend. De vlag werd gehesen, maar de chaos die De Monchy vreesde, was door de ondertekening niet zomaar verdwenen. De geallieerden zouden pas een dag later het westen binnentrekken en alleen zij mochten de Duitsers ontwapenen.

In *Het Parool* was die dag te lezen dat de Binnenlandse Strijdkrachten zich van iedere actie zouden onthouden, totdat de geallieerde troepen arriveerden. Tot dat moment zouden zij ook hun uniform niet dragen.⁵

In een order aan zijn officieren schreef de Duitse generaal Philipp Kleffel dat de moeilijkste gang uit hun leven ging beginnen. De mannen moesten ongewapend en ‘onder bescherming van de wapens van de Canadese vijand midden door de Hollandse vijanden naar huis marcheren’. Er was dan wel gecapituleerd, maar Kleffel verliet het land met rechte rug: ‘We zullen deze mars onder de ogen van de vijand met trots, steeds harder wordende ogen lopen. Spot en smaad door laaghartige vijandige zielen zullen langs ons afglijden.’

De officieren moesten ervoor zorgen dat alle manschappen terug naar huis keerden, niemand mocht zijn mannen in

de steek laten. Kleffel benadrukte ook dat het inleveren van de wapens moest verlopen zoals afgesproken was met de geallieerden. ‘Niemand van ons duldt dat kameraden of ondergeschikten, overlopend van toornige schaamte, het inleveren van de wapens saboteren. Dat zou de vijand alleen maar reden tot represailles geven.’

De brief liet zien dat Kleffel zich hield aan de afspraken omtrent de capitulatie, maar zichzelf als verliezer zien deed hij niet. Dat kwam mede doordat de Duitsers in het westen van Nederland niet op het slagveld waren verslagen. Hij sloot zijn brief af alsof de strijd nog niet gestreden was. Hij en zijn manschappen zouden hun ‘vermoeide ledematen steeds weer bij elkaar rapen en trots en vrij marcheren. Ons marslied zal zijn: “Deutschland, Deutschland über alles”! Heil onze gevallen Führer Adolf Hitler! Heil onze Führer Großadmiral Dönitz!’⁶

NOG EEN KLAP VOOR HET MOREEL

Na de bijeenkomst in Wageningen stuurde prins Bernhard twee dagorders naar de Binnenlandse Strijdkrachten. In de eerste deelde hij mee dat de geallieerden hadden bepaald hoe de capitulatie van de Duitsers ging verlopen en dat het vooral belangrijk was dat er zo veel mogelijk Nederlandse levens werden gespaard. De verwachting was dat de geallieerden pas een dag later het gebied zouden intrekken. Nogmaals benadrukte hij dat de BS'ers ongewapend moesten blijven totdat de geallieerden waren binnengekomen. De prins ‘beseft levendig dat dit een groote teleurstelling’ is, maar stelde dat er in de toekomst nog voldoende taken in binnen- en buitenland zouden zijn.⁷

Koot bevestigde die teleurstelling toen prins Bernhard hem belde. Hij wees hem erop dat zijn troepen verbitterd raakten en geïrriteerd waren, omdat ze nog steeds geen wapens mochten dragen. Het was voor de BS'ers ‘nogal een klap voor hun moreel’.⁸

Een 49-jarige BS-commandant van de afdeling Watergraafsmeer in Amsterdam merkte hoe de stemming onder zijn mannen achteruitging naarmate ze langer moesten wachten. Hij schreef in zijn dagboek hoe hij zijn groep binnen moest houden, totdat hij een bevel zou krijgen van hogerhand. Die dag kwam er geen bevel voor actie en hij moest terug naar huis om zijn manschappen het nieuws te vertellen:

Ik vertel van de teleurstelling. Dat een elkeen deze historische dagen wil medemaken. Het was ons beloofd en wij hadden er voor geoefend. Allemaal niets aan te doen. Ik loop met mijn kop tegen de muur. En op de staf allemaal officieren die ik van tevoren nooit in het illegale werk heb ontmoet. De één doet nog gewichtiger dan de ander. Onverrichter zake kom ik thuis. Mijn manschappen wachten met ongeduld. Er zijn er nog meer gekomen. De huiskamer zit vol. Hebben we ons daar nu voor opgegeven. De stemming is onder nul. Het zal mij moeite kosten ze weer bij elkaar te krijgen.⁹

In zijn tweede dagorder noemde prins Bernhard opnieuw het belang van het bieden van hulp aan de geallieerde troepen:

Nu onze vijand en onderdrukker verdreven en verslagen wordt, roep ik U op voor een nieuwe taak, die gij op grondslag van vrijwilligheid zult kunnen blijven uitoefenen. Ik zie deze voorshands aldus, dat gij als militaire eenheden

de geallieerde autoriteiten en het wettig gezag zult bijstaan bij hun arbeid met betrekking tot het lenigen van den nood. Zonder herstel van rust en orde is dit niet mogelijk en ik doe daarom een dringend beroep op Uw hulp om aldus de eerste voorwaarde voor den wederopbouw van het Vaderland te vervullen.

Prins Bernhard was ervan overtuigd dat hij niet tevergeefs een beroep deed op de ‘vaderlandsliefde en plichtsbetrachting’ van de BS’ers. ‘Omdat Nederland nog operatiegebied is, vallen nog tal van moeilijkheden te voorzien en te overwinnen. Van mijn steun kunt gij daarbij verzekerd zijn.’¹⁰

De geallieerden verwachtten een dag later, maandag 7 mei, op te rukken naar het westen. Het was noodzakelijk dat ‘incidenten tussen de B.S. en den vijand worden vermeden’.¹¹

Ook deze bevelen kwamen niet volledig door bij lokale commandanten of werden wellicht anders geïnterpreteerd. Zo kreeg een BS’er in Rotterdam die naar huis ging, het bevel van hogherhand dat iedereen die de deur uitging zijn pistool bij zich moest steken, ‘als hij er twee had, twee. Als ze last met Duitsers kregen, direct neerknallen, echter niet zelf provoceren.’¹²

Het lukte dan ook niet altijd om die ‘incidenten’ te vermijden. In Amsterdam schoot de BS op de Haarlemmerweg een Landwachter dood. Hij overleed een dag later. Het is niet bekend of het om een uit de hand gelopen inrekening of een afrekening ging.¹³

MEEST ONWAARSCHIJNLIJKE TOESTAND

Op zondag 6 mei werd in veel kerkdiensten stilgestaan bij de bevrijding van Nederland. Een inwoner van Egmond

aan den Hoef genoot van het vrij rond kunnen lopen over straat:

We renden de straat op, omhelsden elkaar, en dansten en juichten. Het was niet te geloven, er was geen angst meer, en de tranen van blijdschap liepen over onze wangen. ’t Was prachtig weer, daarom liep die avond iedereen te wandelen, en ook omdat het zo heerlijk was je zo maar vrij over straat te kunnen bewegen.

In de rooms-katholieke kerk verzamelde zich aan het begin van de avond na een viering een uitgelaten menigte voor het gebouw.

Opeens werd die rust wreed verstoord. Er kwamen twee Duitsers aanfietsen, niemand keek naar ze, maar plotse-ling smeten ze hun fietsen neer en begonnen op de mensen te schieten. Iedereen vloog van de weg af achter de muurtjes van de R.K. kerk. Voor één vrouw was het echter al te laat, ze bleef dood op straat liggen. Het was mevrouw Peetoom. Weg vreugde, het hele dorp was verslagen.¹⁴

Agatha Peetoom-Warmerdam liet haar man en drie kleine kinderen achter. Enkele mannen gingen naar de Duitse commandant in Egmond-Binnen. Ze vroegen om de uitlevering van de twee soldaten, maar de commandant antwoordde dat de twee al weg waren. De Canadezen bereikten twee dagen later, 8 mei, het dorp.¹⁵

Ook in Haarlem vierde een deel van de bevolking feest terwijl er nog altijd gewapende Duitsers door de stad liepen. Bur-

gemeestersvrouw De Vos van Steenwijk bezocht die ochtend van 6 mei een kerkdienst. Ze schreef daarna aan haar oudste dochter Cathrien:

Nu is het dus definitief en zullen de Duitsers wel héél snel wegtrekken en ontwapend worden. Je ergert je ook gewoon dood aan hun houding. Ze lopen, fietsen, rijden in auto's door de stad, nog met een air, je krijgt er wat van. Wat is 't een arrogant volk. Toch heb ik ook al eens een troep ontwapende Duitsers zien sloffen, uitgeput voor zich starend, bewaakt en gevolgd door gewapende Duitsers, dat was erbarmelijk om aan te zien.¹⁶

Haar man had in 1941 in de krant gelezen dat hij was ontslagen als burgemeester van Haarlem, zijn opvolger was een plaatsgenoot die aangesloten was bij de NSB. Op 4 mei hoorde de ontslagen burgemeester De Vos van Steenwijk 's avonds op de radio dat de Duitse legers zich hadden overgegeven. Een dag later was er nog verwarring in de stad, maar op 6 mei was op de radio te horen dat de capitulatie toch echt was ondertekend.¹⁷

Zijn vrouw schreef in de brief naar hun dochter ook over de heer Van Wijnbergen, de rechterhand van haar man. Vermoeid kwam hij op 6 mei aan het eind van de middag terug van een lange fietstocht. Hij was ruim een dag op pad geweest om het bericht over de bevrijding te verspreiden.

Hij heeft de mooiste verhalen van zijn tocht en vertelde het alleraardigst. In het ene dorp werd de burgemeester ingehaald met een landauer, hoge hoeden, oranje en geweldige toespraken, zodat hij tijden moest wachten alvorens de burgemeester de boodschap over te kunnen

brengen; een paar kilometer verder [...] zit hij midden in een vuurlinie van Duitsers en binnenlandse strijdkrachten. Ze moeten geweldig omrijden, daar de kogels hen om de oren vlogen, komen dan weer in een dorp waar de burgemeester niet thuis is, daar hij bezig is melk te halen! ’t Is wel een meest onwaarschijnlijke toestand hier in ’t land.¹⁸

Op die dag, zondag 6 mei, was in de stad zelf het feest in volle gang. Corrie ten Boom was weer in Haarlem nadat ze vanwege hulp aan Joden onder erbarmelijke omstandigheden had vastgezeten. Nieuwsgierig ging ze kijken wat er buiten gebeurde.

Er klinkt gejoel langs de ramen. Hossende mensen komen langs. Er wordt gelachen, getoeterd, ‘Oranje boven’ gezongen. Ik ga kijken. Wat een massa jonge mannen zijn er nu op straat. Opedoken na hun maanden-, soms jarenlang wegschuilen in de huizen. [...] Ik krijg een verlangen om mee te doen, mee naar de Grote Markt te gaan. Mijn benen willen nog niet zo goed, maar ik steun op de arm van een huisgenoot. Wat is de Markt vol, wat een vrolijke mensen. Er lopen nog Duitsers, maar men negeert ze. Straks zullen die weg zijn, kwaad zullen ze ons niet meer doen.¹⁹

Op de Grote Markt in Haarlem werden, net zoals in veel andere plaatsen, NSB’ers en vrouwen die met de bezetters waren omgegaan publiekelijk vernederd. Corrie zag hoe op deze feestelijke dag vrouwen die met Duitse soldaten ‘omgang gehad hebben’ onder luid gelach en gejoel het bordes van het stadhuis op werden getrokken.

Voor het Stadhuis is een stelling gebouwd, ik weet niet waarvoor. Vroeger, in duistere Middeleeuwen, stond hier het schavot. Ik ril. [...] Een oudere vrouw wordt nu naar voren getrokken. Zij verweert zich, zij is woest. Fel kijken haar donkere ogen. Het volk om mij heen giert van het lachen. Dit is nog veel mooier dan de eerste, die zich gedwee liet scheren. De vrouw kan niet tegen de overmacht en haar hoofd wordt kaalgeschoren. [...] Daar zet één uit het volk het Wilhelmus in en zij moet de maat slaan. Ik ga weg. Het Wilhelmus is mij zo heilig. Wat is dit erg.²⁰

Diezelfde middag liepen er vier opgetogen broertjes naar datzelfde bevrijdingsfeest midden in het centrum van Haarlem. De jongens voelden aan alles dat het een bijzondere dag was. Ze mochten naar de grote stad en het was ook nog eens overal feest. Jaap was zeven jaar oud en de jongste van het stel. Hij hield de hand van zijn twee jaar oudere broer Gerard stevig vast. Onderweg keken ze hun ogen uit. Overal klonk muziek en er hingen ontelbaar veel rood-wit-blauwe vlaggen.²¹

Het gezin met in totaal zes kinderen woonde in een arbeiderswoning in Haarlem-Noord. Vader Gerrit werkte voor de PTT en hoefde daarom niet, zoals veel andere vaders, in Duitsland te gaan werken tijdens de oorlog. Hij draaide regelmatig nachtdiensten en moeder Truus had er haar handen vol aan om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. Toen het eten echt bijna op was, was vader met een platte postkar naar het noorden gegaan om daar voedsel te verzamelen. En van een oom kregen ze een zak tarwe, die ze met een koffiemolentje fijnmaalden.

De kinderen hielpen mee met het sprokkelen van hout.

Tijdens de koude winter van 1944-1945 was het moeilijk om de boel warm te houden. De broers zochten overal naar hout en waren dolblij toen ze een keer kooltjes in de sneeuw vonden. Op een dag liepen ze met een karretje helemaal naar IJmuiden, omdat de Duitsers daar woningen sloopten. Het hout van de kozijnen namen ze mee naar huis en zo hadden ze het weer even warm.

Maar die tijd leek op 6 mei afgelopen te zijn. Er waren veel mensen op de been, de vlaggen werden uitgestoken en overal klonk gezang. En ergens tussen al die mensen liepen ook de vier broertjes. Jaap zag hoe tussen al die feestende mensen ook Duitsers liepen die de aftocht bliezen. Er reed een boerenkar met Duitse soldaten die nog een geweer bij zich droegen. De feestende massa was niet meer bang en riep van alles naar de verslagen bezetters.

De vier broers liepen door naar de Grote Markt. Toen ze daar aankwamen, raakten Jaap en Gerard hun twee oudere broers kwijt. Vanaf dat moment was Gerard de oudste en hij pakte de hand van Jaap nog steviger vast. In zijn andere hand had Gerard een oranje wandelstok.

Zo liepen de twee via de Grote Houtstraat naar de Dreef, praktisch het einde van Haarlem, en de jongens lieten zich met de stroom mee terugvoeren naar de Grote Houtstraat. Het moment dat de broertjes zich op de Dreef omdraaiden, was letterlijk en figuurlijk een keerpunt in hun feestelijke wandeling door Haarlem.

Ze waren nog maar een paar honderd meter de straat in gelopen, toen er plotseling werd geschoten. Een Duitse soldaat zou het vuur hebben geopend, nadat omstanders rotjes hadden gegooid naar de wagens van de Wehrmacht. Iedereen raakte in paniek en vluchtte de portieken in. Jaap zag hoe zijn broer neerviel, terwijl hij zelf een portiek in werd getrokken.

Gerard lag nog deels op de weg toen een boerenwagen met Duitse soldaten zijn kant op kwam gereden. Uit de schuilende menigte rende een man naar de paarden, pakte ze vast en trok de kar de andere kant op. Zo zorgde hij ervoor dat die niet over Gerard heen reed. Jaap kon alleen maar schreeuwen toen hij zijn gewonde broer zag.

Mannen tilden Gerard op en brachten hem naar het Proveniershofje. Daar was het iets rustiger. Ze zetten de negenjarige jongen in zittende houding tegen de muur en knoopten zijn kleding los. Verschillende mensen probeerden vergeefs zijn leven te redden; Gerard stierf in het hofje.

Jaap werd uiteindelijk thuisgebracht. In het hofje had hij de hele tijd alleen maar staan schreeuwen. Hij wist later precies hoe de dag verlopen was, maar de uren na de dood van zijn broer bleven één grote zwarte vlek.

Gerard werd begraven op de rooms-katholieke begraafplaats in Haarlem-Noord, met op zijn grafsteen alleen zijn voornaam, Gerardje. Op het bidprentje stond: ‘Gerard, je laat op aarde een bedroefde vader en moeder, broertjes en zusje na: wij kennen nog niet zo goed Gods plannen als jij nu in de hemel.’

Gerard Visser

Zijn ouders vroegen nog weleens waarom de broers tijdens die bewuste dag niet bij elkaar waren gebleven, maar daar viel weinig over te zeggen. Ze waren elkaar per ongeluk kwijtgeraakt. Jaap werd in de zomer van 1945 acht jaar oud en hoefde niet meer te zoeken naar hout, het Proveniershofje meed hij voorlopig.²²

EEN SCHIETPARTIJ VASTGELEGD

Op zondagmiddag 6 mei verschenen de Delftse burgemeester en zijn vrouw omringd door BS'ers op het bordes van het stadshuis. De hele markt stond vol feestvierende mensen. Gewapende BS'ers liepen rond om de orde bewaren. Na de toespraak van de burgemeester zong de menigte gezamenlijk het Wilhelmus. Een dag eerder hadden de bewoners nog te horen gekregen hun gevoelens in toom te houden, aangezien in verschillende plaatsen in Zuid-Holland Duitsers nog gebruikmaakten van hun wapens. Maar na de toespraak van de burgemeester leek de oorlog echt over te zijn.²³

Rond die tijd stonden ruim een kilometer verderop, in de wijk Wippolder, bij de ingang van de Botanische Tuin, twee BS'ers op wacht. Een aantal van hun kameraden zat binnen in het Laboratorium voor Technische Botanie. De rest was op pad om de orde te bewaren, patrouille te lopen en leden van de Landwacht op te pakken.

Op dat moment was een Duitse wielrijderspatrouille op weg naar de Cornelis Musiussschool, omdat de BS daar drie Duitsers vasthield. Een dag eerder waren die opgepakt en toen had een groep Duitsers meteen geprobeerd om ze te bevrijden. De Duitse commandant zou niet op de hoogte zijn geweest van de capitulatie. De BS was met hem in gesprek gegaan en ze hadden

afgesproken dat de Duisters vast bleven zitten en dat niemand wapens zou gebruiken. Het was een van de gevallen waarin het de twee partijen wel lukte om met elkaar in gesprek te gaan en niet meteen naar de wapens te grijpen. Dat had ermee te maken dat in Delft al tussen de BS en de Duitse Ortskammandant was afgesproken dat er niet meer werd geschoten.

De Duitsers die op 6 mei probeerden de drie mannen te bevrijden, hoorden oorspronkelijk bij een van de bataljons Fallschirmjäger, een elite-eenheid die parachutelandingen achter vijandige linies uitvoerde. Ze waren echter een tijd geleden al ingezet als landtroepen, omdat de Duitsers geen serieuze luchtlanding meer uitvoerden. Het waren jonge fanatieke soldaten die goed waren getraind. In tegenstelling tot de in sommige andere plaatsen geleverde oudere, gedesillusioneerde Duitse soldaten die vooral naar huis wilden, gaven zij niet snel op. De groep die op 6 mei naar de Wippolder ging, bestond uit ruim twintig militairen. Ze kwamen vanuit 's-Gravenzande uit de vesting Hoek van Holland. Daar zaten op dat moment nog ongeveer zeventuizend Duitsers.²⁴

Ze kwamen, per fiets, rond kwart over vier bij de school aan. Bij de nabijgelegen Botanische Tuin troffen ze de twee wachtlopende BS'ers. De Duitsers vermoedden dat ze in een hinderlaag waren gelopen, daarom gingen ze vrijwel meteen in de aanval. Door hun ervaring was hun actie goed gecoördineerd. Ze sprongen van hun fiets, zochten eerst dekking en openden vervolgens het vuur op het gebouw in de Botanische Tuin en op de twee wachtlopende BS'ers.

De andere BS'ers hoorden de schoten en zochten dekking. Een van de BS'ers vluchtte naar binnen om hulp te halen. Op straat brak een vuurgevecht uit. Om mogelijk verdwaalde kogels te ontwijken moesten de bewoners van omliggende huizen op de grond gaan liggen.